

Pavirtinta
Druskininkų M.K. Čiurlionio
meno mokyklos direktoriaus
2020 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr.V1-100

Druskininkų M. K. Čiurlionio meno mokykla

ANTRO INSTRUMENTO (FORTEPIJONO)

UGDYMO PROGRAMA

PROGRAMĄ PARENGĖ:

**A.Vilčinskienė
I.Bieliukienė
S.Milušauskaitė
J.Bujokienė
N.Kalvaitienė
D.Juškevičius
T.Olšauskas
L.Kotova**

**Druskininkai
2020 m.**

ĮVADAS

Viena iš ugdančio meno šakų yra muzika, kurios pažinimo pagrindų yra mokoma muzikos mokyklose. Baigę muzikos mokyklą jaunuoliai tampa kūrybiškesni, labiau savimi pasitikintys. Muzikos pažinimas suteikia jiems drąsos kurti idėjas ir kūrybiškai mąstyti.

Per antro instrumento (fortepijono) pamokas mokiniai be skambinimo technikos, mokomi apibūdinti skambančios muzikos nuotaiką, charakterį, ugdo jausmų kultūrą. Supažindinami su elementariomis muzikos teorijos sąvokomis, suteikiama žinių apie įvairių epochų, šalių, stilių muziką ir muzikos instrumentus. Moko vaikus grožėtis muzika, jos ritmu, intonacijomis, sąskambių ir tembrų, žanrų ir formų įvairove, skatina muzikinį vaikų kūrybiškumą, ugdo grojimo fortepijonu techniką.

Programos paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento (fortepijono) muzikavimo patirtį.

Programos mokymo trukmė – 4 metai, 1 valanda per savaitę (I mokymo m. – 34 val., II mokymo m. – 34 val., III mokymo m. – 34 val., IV mokymo m. – 34 val.).

TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Dėstomas dalykas – antras instrumentas (fortepijonas).

Tikslas:

- suformuoti pianistinio mąstymo principus bei išmokyti pagrindinių skambinimo fortepijonu įgūdžių.
- puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento (fortepijono) muzikavimo žinių ir įgūdžių.

Uždaviniai:

- sudaryti galimybes muzikavimą styginiais, liaudies, pučiamaisiais, mušamaisiais instrumentais ar dainavimą pasirinkusiems mokiniams pažinti fortepijono instrumentą;
- ugdyti ir tobulinti grojimo antruoju instrumentu (fortepijonu) įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;
- ugdyti mokinių sceninę kultūrą ir poreikį saviraiškai;
- ugdyti kūrybingą, iniciatyvų, atsakingą žmogų, gebantį suvokti muzikos vertybes bei noriai muzikuoti.

Antrojo muzikos instrumento veiklos sritys:

- grojimo antruoju muzikos instrumentu (fortepijonu) įgūdžių ugdymas;
- muzikos kūrinių interpretavimas;
- muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

Antrojo muzikos instrumento (fortepijono) turinio apimtis:

- muzikos kūrinių fortepijonu atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;
- muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;
- muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;
- rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–6 skirtingo charakterio kūriniai.

Metodinės nuostatos:

- individuali pamoka.

Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - grojimo antruoju muzikos instrumentu (fortepijonu) įgūdžių formavimas	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju muzikos instrumentu (fortepijonu) patirties	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį antruoju instrumentu	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti grojimo antruoju muzikos instrumentu (fortepijonu) įgūdžių.	1.1.1. Nusakyti kūrinio metra, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinio tematiką.
1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną
2. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Pažinti ir nusakyti dinامينius ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose, pasirodymuose scenoje	
Esminis gebėjimas – koncerte pasirinktu instrumentu atlikti programą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste.
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu (fortepijonu) įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu (fortepijonu).

UGDYMO PROGRAMOS TURINYS

I mokymo metai

Programos apimtis: 34 val.

Pagrindinis tikslas: suformuoti pradinius pianistinės technikos įgūdžius.

Siektini rezultatai:

- skirti pagrindinius, dažniausiai pasitaikančius, kūrinių charakterius;
- pažinti smuiko ir bosų raktų natus;
- atpažinti ryšį tarp natų žymėjimo penklinėje ir jų atlikimo klaviatūroje;
- įgyti bendrų žinių apie atliekamų kūrinių autorius;
- valdyti *non legato*, *legato*, *staccato* štrichus;
- atliekant kūrinį valdyti pagrindinius dinamikos ženklus **f**, **p**, **mp**, **mf**, **cresc.**, **dim.**

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis. Kalėdinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasitinktinai.

II pusmetis. Kontroliniame koncerte atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.

Antras kūrinys atsiskaitomas klasėje.

Vertinimo kriterijai: atliekamų kūrinių nuotaikos ir metro pojūtis, teisinga aplikatūra, dinamika.

II mokymo metai

Programos apimtis: 34 val.

Pagrindinis tikslas: tobulinti grojimo antruoju instrumentu (fortepijonu) įgūdžius.

Siektini rezultatai:

- suvokti ir muzikos tekste išmokti skirti melodijos sandarą: motyvą, frazę, sakinį, periodą;
- įgyti bendrų žinių apie atliekamų kūrinių autorius;
- mokėti groti kūrinius skirtinga artikuliacija kairėje ir dešinėje rankose;
- grojimo technikos įgūdžių tobulinimas.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis. Kalėdinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.

II pusmetis. Kontrolinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.
Antras kūrinys atsiskaitomas klasėje.

Vertinimo kriterijai: pjesėje melodijos raiškumas, akomponimento santykis, dinamika, frazuotė, ritmas, štrichai, charakteris.

III mokymo metai

Programos apimtis: 34 val.

Pagrindinis tikslas: toliau tobulinti grojimo antruoju instrumentu (fortepijonu) įgūdžius.

Siektini rezultatai:

- Suvokti savo individualių emocijų santykį su atliekamu kūriniu.
- Įgyti bendrų žinių apie atliekamų kūrinių autorius.
- Žinoti pagrindinius muzikinius terminus bei juos pritaikyti skambinamiems kūriniams.
- Lavinti pianistinės technikos įgūdžius.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis. Kalėdinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.

II pusmetis. Kontrolinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.
Antras kūrinys atsiskaitomas klasėje.

Vertinimo kriterijai: frazuotė, ritmo pojūtis, dinamika, aplikatūra, kūrinio charakteris.

IV mokymo metai

Programos apimtis: 34 val.

Pagrindinis tikslas: toliau tobulinti grojimo antruoju instrumentu (fortepijonu) įgūdžius, įvedant sudėtingesnes užduotis. Pasiruošti baigiamajam akademiniam koncertui.

Siektini rezultatai:

- Pagrindinės kūrinio tonacijos pojūtis.
- Pianistinės technikos lavinimo užduotys.
- Skaitymo iš lapo įgūdžių tobulinimas.
- Kūrinio charakterio atskleidimas.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis. Kalėdinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.

II pusmetis. Baigiamasis akademinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai.
Antras kūrinys atsiskaitomas klasėje.

Vertinimo kriterijai: frazuotė, ritmo pojūtis, dinamika, aplikatūra, kūrinio charakteris.

Rekomenduotina literatūra I-IV mokymo metams

Rekomenduojami pradžiamoksliai:

Krakauskaitė V. Jaunasis pianistas-Id., -V. Vaga, 1988

Simanavičienė A. Pianisto ABC, - K., Šviesa, 1989

Čiurlionytė J. Mažasis pianistas, - V. Muzika, 1989

Artobolevskaja A. Pervaja vstreča s muzykoj, - M., 1987

Škola igry na fortepiano. Red. A. Nikolajev, - M., 1994

J.Gančia "Besišypsančios natelės"

D.Agay „Pirmieji grojimo metai pianinu“

Bogutaitė Dėdinienė N. Šaltinėlis, 95 etiudai fortepionui, V. 1993

Bogutaitė Dėdinienė N. Pianino pamokos, K., J. Petronio leidykla, 2000

Bastien J. S., Bastien J. Bastien Piano Basics, YOUNG BEGINNER, -San Diego, California, U. S. A. 1999

E.Gnesina "ABC" Etiudai

Rekomenduojamas repertuaras :

J.Kirnberger. Menuetas C-dur

J.S.Bach. Anos Magdalenos Bach gaidų sąsiuvinis

J.S.Bach. Maži preliudai ir fugos

D.G.Turk. Arioso.

C.G.Nefe. Allegretto C-dur

C.G.Nefe. Menuetas G-dur

C.G.Nefe. Scherzo Es-dur

J.Ph.Kirnberger. Menuetas C-dur

J.Ph.Kirnberger. Menuetas G-dur

J.O.Uhde. Menuetas C-dur

L. van Bethoven. Sonatina G-dur

A.Gedike. Sonatina C-dur

T.Hasslinger. Sonatina C-dur Id.

G.Plejer. Sonatina D-dur Id.

C.Reineke. Sonatina G-dur op.127, IId.

C.Reineke. Sonatina B-dur op.12

F.Špindler. Sonatina C-dur op.157, Nr.1

D.Šteibelt Sonatina C-dur Id.

D.G.Turk. Sonatina C-dur

P.Čaikovskis. „Vaikų albumas“ op.39

A.Gedike. „60 lengvų pjesių fortepionui“

D.Kabalevskis. „30 lengvų pjesių“ op.27

S.Maikapar. „Biriulki“ op.28

L.Šitte. Etiudai op.108, op.160

F.Burgmuller. Etiudai op.100

C.Czerny–Hermer. Etiudai

G.Berensas. Etiudai

A.Lemuan. Etiudai op.37 ir kita literatūra

GAMOS

Kasmet skambindamas vis sunkesnius kūrinius, mokinys susiduria su sunkesnėmis technikos problemomis. Tai įvairūs melodiniai vingiai, sudėtingi ritiniu atžvilgiu epizodai, gamos pobūdžio figūracijos. Skiriant kūrinius, mokiniams reikia skirti atitinkamo pobūdžio pratimus, kurie techniškai jį paruoštų. Svarbią reikšmę šiame etape turi ir gamos. Jos padeda sustiprinti pirštus, jų bėglumą.

I mokymo metai

I pusmetis

Paruošiamieji pratimai non legato, legato, staccato štrichu prieš gamų grojimą. C-dur, a-moll oktavos ribose. Arpedžio ir 3 garsų akordai atskiromis rankomis.

II pusmetis

G-dur, F-dur, e-moll, d-moll oktavos ribose. Arpedžio ir 3garsų akordai atskiromis rankomis.

II mokymo metai

I pusmetis

Mažorinės ir minorinės gamos (arba pagal kūrinių tonacijas) 2 ženklų dviejų oktavų ribose atskiromis rankomis. 3g. arpedžio ir trigarsiai atskiromis rankomis.

II pusmetis

Mažorinės ir minorinės gamos (arba pagal kūrinių tonacijas) iki 2 ženklų dviejų oktavų ribose atskiromis rankomis. 3garsų arpedžio atskiromis, o trigarsių apvertimai abiem rankom.

III mokymo metai

I pusmetis

Mažorinės ir minorinės gamos (arba pagal kūrinių tonacijas) iki 3 ženklų 4 oktavų ribose atskiromis rankomis ir nuo garso į šalis.

Trijų garsų arpedžio ir trigarsiai su apvertimais abiem rankom.

II pusmetis

Mažorinės ir minorinės gamos (arba pagal kūrinių tonacijas) iki 3 ženklų 4 oktavų ribose atskiromis rankomis. Trijų garsų arpedžio ir trigarsiai su apvertimais abiem rankom.

IV mokymo metai

I pusmetis

Mažorinės ir minorinės gamos (arba pagal kūrinių tonacijas) iki 4 ženklų 4 oktavų ribose abiem rankom. Chromatinė atskiromis rankomis. 4 g. arpedžio atskiromis rankomis. 4g. tonikos trigarsio akordai su apvertimais atskiromis rankomis.

II pusmetis

Mažorinės ir minorinės gamos (arba pagal kūrinių tonacijas) iki 4 ženklų 4 oktavų ribose abiem rankom. Chromatinė atskiromis rankomis. 4 g. arpedžio atskiromis rankomis. 4g. tonikos trigarsio akordai su apvertimais atskiromis rankomis.

Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas

Mokinių pažangos vertinimą ugdymo procese sudaro vienas kitą sąlygojantys formuojamasis, kaupiamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo tipai. Diagnostiniam ir apibendrinamajam vertinimui taikoma 10 balų vertinimo sistema. Mokinių pasiekimų vertinimai vyksta vadovaujantis

Druskininkų M.K.Čiurlionio meno mokyklos direktorės įsakymu patvirtinta mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka.

Akademinių koncertų, baigiamojo akademinio koncerto vertinimo lentelė

Programos atlikimo ir mokinio skambinimo įgūdžiai	Vertinimai (+ -)
1. Teksto tikslumas.	
2. Kūrinio charakterio perteikimas.	
3. Metro pulsacijos pojūtis.	
4. Judesių laisvė, pirštų vikrumas.	
5. Kūrinio formos pojūtis.	
6. Artikuliacijos aiškumas.	
7. Garso valdymas.	
8. Rankų ir kūno koordinacijos valdymas.	
9. Meninės išraiškos galimybės.	
10. Techninių įgūdžių tobulėjimas.	

Kūrinių, rekomenduojamų išmokti per metus, kiekis

Klasė	Pusmetis	Etiudai	Polifonija	Pjesė	Stambi forma	Viso
I m.m.	I	Lietuvių l.dainelės, nedidelės apimties kūrinėliai				5
	II	1		1-2		2-3
II m.m.	I	1		1-2		2-3
	II		1	1-2		2-3
III m.m.	I	1		1-2		2-3
	II		1	1-2		2-3
IV m.m.	I	1		1		2-3
	II	1		1-2		2-3

BAIGIAMOJO AKADEMINIO KONCERTO VERTINIMO KRITERIJAI:

- Teksto tikslumas;
- Kūrinio stiliaus pojūtis;
- Kūrinio meninio vaizdinio ryškumas;
- Artikuliacijos aiškumas;
- Metro pulsacijos ir formos pojūtis;
- Technikos įgūdžiai;
- Rankų koordinacijos pojūtis;
- Pedalizacija.